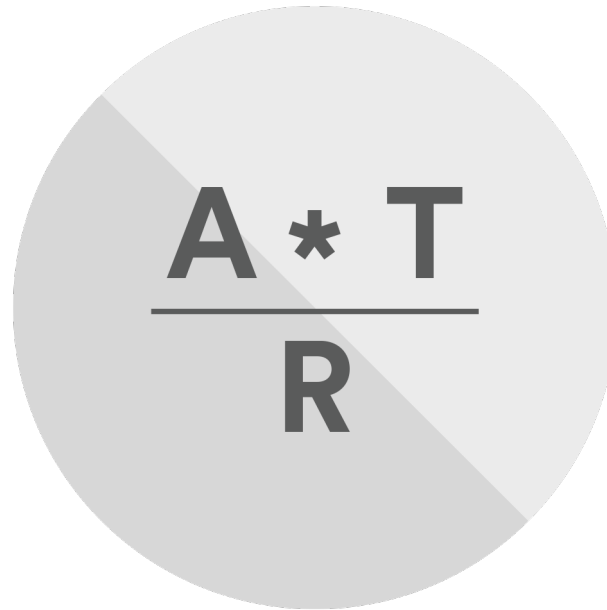

ART-Bestämning Projekt Xxx

HÅLLBARHETSVISION

ART

Vi på FOJAB arbetar för en långsiktigt hållbar utveckling och är övertygade om att arkitektur kan bidra till att lösa samhällsutmaningar och skapa mervärden för alla.

Gemensamt behöver vi ta krafttag för att snabbt minska koldioxidutsläppen och hitta fler lösningar på de stora utmaningarna kopplade till social hållbarhet och folkhälsa som vi står inför. Vi måste tillsammans tänka cirkulärt i alla skeden, hjälpas åt att omformulera tidigare sanningar och bidra till att mynta nya begrepp och arbetssätt.

Tre aspekter är centrala för oss när vi pratar om hållbarhet kopplat till vår verksamhet: Användning, Tid och Resurser. Det vi skapar ska kunna användas så mycket som möjligt under så lång tid som möjligt med ett så litet fotavtryck som möjligt. Tillsammans med våra kunder gör vi en bedömning av hållbarhetspotentialen i varje enskilt uppdrag som sedan utgör grund för målformulering, beslut och utvärdering. När vi verkar för multianvändning, kärlek över tid och rätt material på rätt plats skapar vi hållbar arkitektur på riktigt!

INTRODUKTION

ART-Bestämning

ART-bestämning är en hjälp att prioritera och identifiera de viktigaste aspekterna i ett projekt utifrån en holistisk syn på hållbar arkitektur. ART står för ANVÄNDNING gånger TID delat med RESURSER. Genom att titta på dessa tre aspekter och väga samman dem skapas ett rikare beslutsunderlag och därmed ett mer hållbart slutresultat än om delarna beaktas enskilt.

Prioritera varje rubrik på en skala från ett till fem, där fem är det ni vill lägga mest arbete på. Skalan handlar inte om att få så höga poäng som möjligt utan handlar om att hjälpa oss fokusera på var vi kan göra mest nytta i projektet.

ART-bestämningen utförs i projektgruppen. Vid större projekt finns möjlighet att bjuda in fler personer för att komplettera kompetensen i gruppen. Det går också att genomföra ART-bestämning tillsammans med kund för att skapa en gemensam målbild kring projektets prioriteringar.

Resultatet av en genomförd ART-bestämning blir ett samlat pdf-dokument som ska sparas i 06 ARBETSFILER\Energi och miljö.

PROJEKTPRESENTATION

Projekt Xxx

Itatem fugias repe minullorro illitia sperspe llore, sunti blanim
lorroresto et aut fugiaesti vollabo. Nequame voluptatur, boss venetur.
Sed magnatet erum enihiexerfer ruptatur, id quia quas nus, ant,
evelit odiatem perspiendit aut magniantur, volupta simusam, quam
quossenempor eturera comnientemo doluptaest.

Rubriknivå 3

aperiam quissed mos utate pedi inis volor aut oditibus non net ullaut
quaectae. Itaepero exerepeditia sum voloriam laborem est fugias
necaborum venitia dipsunt et ute poritatis dolendae optatus alita quias
et harunt porestion cuptatio eturera comnientemo doluptaest lautatus
andaero odis volupta corat es. Rion parum dollaudit ut lacerum reped
eos vita veles aut as dolo omnimusam et labo. Equatur, tessi odit, sed
ma de preprae nonessitae maxim erferibus.

FAKTA 1

Lorem Ipsum
Doluptaest lautatus

Lorem Ipsum
Lautatus

Lorem Ipsum
Doluptaest lautatus

Lorem Ipsum
Lautatus

Lorem Ipsum
Doluptaest lautatus

Lorem Ipsum
Lautatus

Lorem Ipsum
Doluptaest lautatus

FAKTA 2

Lorem Ipsum
Doluptaest lautatus

Lorem Ipsum
Lautatus

Lorem Ipsum
Doluptaest lautatus

Lorem Ipsum
Lautatus

Lorem Ipsum
Doluptaest lautatus

Lorem Ipsum
Lautatus

Lorem Ipsum
Doluptaest lautatus

Rion parum dollaudit ut lacerum reped eos vita veles aut as dolo
omnimusam et labo. Equatur, tessi odit, sed ma de preprae nonessitae
maxim erferibus. Itatem fugias repe minullorro illitia sperspe llore,
sunt blanim lorroresto et aut fugiaesti vollabo. Nequame voluptatur,
venetur? Sed magnatet erum enihicte consequo eati ditassuntium
quidem. Em evelest, anto to que voluptiorum inctotaquas exerfer
ruptatur, id quia quas nus, ant, evelit odiatem perspiendit aut
magniantur, volupta simusam, quam quossenempor aperiam quissed
mos utate pedi inis volor aut oditibus non net ullaut quaectae. Itaepero
exerepeditia sum voloriam laborem est fugias necaborum venitia
dipsunt et ute poritatis dolendae optatus alita quias et harunt porestion
cuptatio eturera comnientemo doluptaest lautatus andaero odis
volupta corat es. Rion parum dollaudit ut lacerum reped eos vita veles
aut as dolo omnimusam et labo. Equatur, tessi

Bild 1

Ut et deni simus excersp errovit, sequibus
que dunti cus poreribusdae suntias
posantiorio. Ut et denisimus excersp errovit.

Maximera A: Användning

Användning handlar om att maximera nyttan. Varför behövs den här platsen eller byggnaden? Vilket syfte ska den tjäna? Hur kan den utnyttjas på bästa sätt? Hur kan den bidra till samhället, föra människor samman, öka tryggheten, utmana normer? Användningen är inte bara kopplad till människor utan kan även ses i ett större perspektiv med biodiversitet och främjande av lokala ekosystem.

NYTTJANDE

En dåligt utnyttjad byggnad eller plats är inte hållbar. Genom optimalt utnyttjade miljöer minskas behovet av nybyggnation. Beakta nyttjandegrad i olika delar av projektet och skapa miljöer som är multifunktionella och anpassade både för dagens och framtidens behov. Nyttjandegraden ökas genom t ex samutnyttjande av lokaler över dygnet/veckan/säsongen/året och mellan olika verksamheter. Använd exempelvis strategisk lokalplanering och datainsamling för att säkerställa nyttjandegraden, identifiera ytbehovet och fatta välgrundade beslut.

På en skala från ett till fem, hur prioriterat är arbetet med Nyttjande i det aktuella projektet?

1 2 3 4 5

På vilket sätt kommer vi arbeta med detta?

VÄLMÅENDE

Arkitektur påverkar människors mående, såväl fysiskt som psykiskt. Utforma den byggda miljön så att den bidrar till ökad trygghet (faktisk och upplevd). Trygghet kan uppnås genom igenkänning, överblick, greppbarhet, möjlighet till kontroll och känsla av tillhörighet och identifikation samt genom hög arkitektonisk kvalitet. Beakta vilka miljöer som bidrar till förbättrad hälsa och välbefinnande. Det kan t.ex. handla om att utforma trappan mer lockande än hissen, en god ljudmiljö eller tillgång till grönområden och blåa strukturer. Naturliga material som exempelvis trä, sten och lera bidrar också till ökat välbefinnande.

På en skala från ett till fem, hur prioriterat är arbetet med Välmående i det aktuella projektet?

1 2 3 4 5

På vilket sätt kommer vi arbeta med detta?

INKLUDERING

Social integration och möjligheter att mötas på lika villkor uppmuntrar till samvaro och minskar ensamheten. Skapa miljöer som bjuder in och lockar alla olika typer av människor till vistelse och umgänge. Beakta inkludering och mångfald genom att eftersträva lika tillgång till kvaliteter, oavsett ekonomiska resurser, sociala resurser, ålder och kön. Arbeta med inkludering i både process och resultat, t.ex. genom varierade boendeformer, medborgardialog, brukarmedverkan, inkluderande design och barnperspektiv.

På en skala från ett till fem, hur prioriterat är arbetet med Inkludering i det aktuella projektet?

1 2 3 4 5

På vilket sätt kommer vi arbeta med detta?

BETEENDEFÖRÄNDRING

Nyttja arkitekturen för att bryta sambandet mellan ekonomiskt välstånd och negativ påverkan på planeten, exempelvis genom att uppmuntra lokal matproduktion och fler delade funktioner. Beakta arkitekturens förmåga att uppmuntra en hållbar livsstil. Genom att möjliggöra samnyttjande och delning skapas incitament för att få tillgång till mer utan att äga. En tät och attraktiv stad med korta avstånd mellan olika målpunkter minskar behovet av resande. Mobilitetshubbar underlättar en bilfri vardag, fler transportslag och möjliggör en mer hållbar konsumtion med exempelvis samordnade leveranser.

På en skala från ett till fem, hur prioriterat är arbetet med Beteendeförändring i det aktuella projektet?

1 2 3 4 5

På vilket sätt kommer vi arbeta med detta?

BIODIVERSITET

Bevarande och upprätthållande av fungerande ekosystem skapar förutsättningar för goda livsmiljöer för människor. Bidra till en rikedom av arter, genetisk variation och beakta biodiversitet i form av växtlighet och djur på platsen. Ökad biodiversitet kan uppnås genom att tex bevara befintliga grönsstrukturer, plantera träd, anlägga biotop och gröna utemiljöer med plats för större vegetation, boplatser för fåglar, fladdermöss och insekter. Inventera biodiversitet och dess värden på platsen i ett tidigt skede för att säkerställa att livsmiljöer för djur och växter tillgodoses.

På en skala från ett till fem, hur prioriterat är arbetet med Biodiversitet i det aktuella projektet?

1 2 3 4 5

På vilket sätt kommer vi arbeta med detta?

Minimera R: Resursanvändning

Resursanvändningen ska minimeras både i bygg- och användningsskede. Det handlar om låg förbrukning av energi, uppvärmning, material, avfall, vatten och ett smart markutnyttjande.

Det handlar också om att bättre nyttja de resurser som redan finns i befintlig byggd struktur, i form av t ex omfördelning och cirkulära flöden.

KLIMATAVTRYCK

Minimera mängden växthusgaser som frigörs till atmosfären i anslutning till projektets genomförande sett till hela livscykel. Beakta orientering på platsen, geometri, design, formfaktor, stomval, materialens klimatavtryck och möjlighet till återbruk. Utred möjliga kompensatoriska åtgärder för att balansera klimatkalkylen som t.ex. biokol, inbyggt biogent kol, grönska och lokal elproduktion. Ett kraftigt minskat klimatavtryck från bygg- och anläggningsbranschen är en viktig nyckel för att klara Parisavtalets klimatmål avseende minskat global uppvärmning och leva upp till den nationella färdplanen för ett fossilfritt Sverige till 2045.

På en skala från ett till fem, hur prioriterat är arbetet med Klimatavtryck i det aktuella projektet?

1 2 3 4 5

På vilket sätt kommer vi arbeta med detta?

MARK

Minimera arealen oexploaterad mark som tas i anspråk för byggnation genom att prioritera redan exploaterad mark för förtätning. Undvik nybyggnation på jordbruks-, skogs- och ängsmark. Bygg till, om och förädla i befintliga strukturer. Tillför gröna och blå värden till all icke-exploaterad urban yta och undvik att spränga bort berg. I centrala stadslägen kan det vara motiverad med hög exploatering för att utnyttja marken på bästa sätt.

På en skala från ett till fem, hur prioriterat är arbetet med Mark i det aktuella projektet?

1 2 3 4 5

På vilket sätt kommer vi arbeta med detta?

ENERGI

Minimera mängden energi som byggnaden/anläggningen förbrukar. Beakta besparande och generativa lösningar för el, vatten och värme. Detta kan göras genom lokal energiproduktion, batterilösningar och delning av el inom grannskap för att kapa effekttoppar. Andra lösningar är omhändertagande och användning av regnvatten för att spara på färskvattenförbrukning. Beakta även isolering, glasmängder, köldbryggor och tekniska system. Att synliggöra energiförbrukning och att acceptera ett mer generöst temperaturspann på inomhustemperatur är exempel på energibesparande åtgärder som kan göra stor skillnad.

På en skala från ett till fem, hur prioriterat är arbetet med Energi i det aktuella projektet?

1 2 3 4 5

På vilket sätt kommer vi arbeta med detta?

PENGAR

Ekonomi betyder hushållning. Det är viktigt att hushålla med alla resurser, även de ekonomiska. Kundens/samhällets ekonomiska satsning ska ge så stort hållbarhetsvärde som möjligt i relation till investeringen. Identifiera lågt hängande frukter i det aktuella projektet utifrån principen mesta hållbarhetsnytta per krona. Förstå kundens affär och behov. Beakta möjligheten till hållbarhetscertifiering och grön finansiering som ett sätt att öka det långsiktiga värdet. Förstå kundens affär och vilka behov som kundens slutkund har.

På en skala från ett till fem, hur prioriterat är arbetet med Pengar i det aktuella projektet?

1 2 3 4 5

På vilket sätt kommer vi arbeta med detta?

RESURsutnyttjande

Var sparsam med jordens resurser och minimera råvarutvinning. Beakta materialet härkomst, undvik skadliga ämnen och arbeta med designen för att minska mängden materialspill. Beakta möjligheten till återbruk eller återvinning av olika material och produkter. Uppmuntra till cirkularitet och minimera mängden avfall och spill som genereras i projektet, även i driftskedet. Undvik rivning - se och uppmärksamma värdet i det befintliga beståndet!

På en skala från ett till fem, hur prioriterat är arbetet med Resursutnyttjande i det aktuella projektet?

1 2 3 4 5

På vilket sätt kommer vi arbeta med detta?

Maximera T: Tid (livslängd)

Tid innebär att en byggd struktur ska stå och leva så länge som möjligt. Om något ska stå länge måste det vara vackert och omtyckt. En älskad byggnad eller en betydelsebärande plats som människor känner ägandeskap över och förankring till rivs inte. För att möjliggöra detta arbetar vi på flera plan med delaktighet i våra processer, robusta och tåliga material och högkvalitativ arkitektur.

RESILIENS

Resiliens handlar om att skapa robusta strukturer och tåliga miljöer. Beakta förmågan att vara motståndskraftig över tid. På vilket sätt bidrar arkitekturen för att hantera effekter av klimatförändringar i form av bl.a. höjda vattennivåer, torka, skyfall och andra typer av extremväder? Arbeta exempelvis med ekosystemtjänster som ett sätt att skapa långsiktigt hållbar och beständig arkitektur.

SKÖNHET

Skönhet handlar om att värdera estetisk livslängd på samma sätt som teknisk livslängd. Beakta den mänskliga skalan och detaljeringen på platsen/ byggnaden. En vacker och omsorgsfullt gestaltad miljö som är älskad av många kommer inte att rivas. Använd arkitekturen för att skapa skönhet och attraktivitet för alla sinnen genom exempelvis proportionering, komposition, platsförankring, detaljering och materialval.

FLEXIBILITET

Vi lever i en föränderlig värld och behöver ta höjd för framtida behov. Beakta förmågan att kunna ändra användning över tid. Genom att bygga in flexibilitet i form av t.ex. högre takhöjd, generösa mått, anpassningsbara ytor och tekniska system kan man underlätta och möjliggöra för ändrade funktioner.

ÄGANDESKAP

Ägandeskap handlar om hur människor relaterar och tar till sig en byggnad eller plats. Beakta förmågan hos arkitekturen att främja samhörighet och historieskapande. Exempel på frågor att adressera är identitet, viljan att benämna en plats eller ett verk, berättelse, platsanpassning samt involvering av människor med ambitionen att beröra och skapa känslor.

DEMONTERBARHET

Välj materialval med lång teknisk livslängd. Beakta förmågan att kunna demontera och återanvända istället för att riva. Att kunna plocka isär och återanvända det vi bygger idag möjliggör en cirkulär i framtiden. Det berör bl.a. frågor som design, materialval, separerbarhet, spårning och märkning, infästningsteknik och utförandeprocess.

På en skala från ett till fem, hur prioriterat är arbetet med Resiliens i det aktuella projektet?

1 2 3 4 5

På vilket sätt kommer vi arbeta med detta?

På en skala från ett till fem, hur prioriterat är arbetet med Skönhet i det aktuella projektet?

1 2 3 4 5

På vilket sätt kommer vi arbeta med detta?

På en skala från ett till fem, hur prioriterat är arbetet med Flexibilitet i det aktuella projektet?

1 2 3 4 5

På vilket sätt kommer vi arbeta med detta?

På en skala från ett till fem, hur prioriterat är arbetet med Ägandeskap i det aktuella projektet?

1 2 3 4 5

På vilket sätt kommer vi arbeta med detta?

På en skala från ett till fem, hur prioriterat är arbetet med Demonstrerbarhet i det aktuella projektet?

1 2 3 4 5

På vilket sätt kommer vi arbeta med detta?

ART-Bestämning Projekt Xxx

I projekt Xxx behöver vi prioritera arbetet med:

Visst fokus kommer även behöva läggas på:

